

ПРАВИЛА ЗА ДОБРА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА НА ЛЕКАРИТЕ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Правилата за добра медицинска практика на лекарите по дентална медицина (ПДМПЛДМ) са изработени в съответствие с изискването на чл.88 от Закона за здравето (ЗЗ), чл.77 от Закона за лечебните заведения (ЗЛЗ) и чл.5 от Закона за съсловните организации на лекарите и лекарите по дентална медицина и чл.46 от Закона за здравното осигуряване. Същите са задължителни за всички лекари по дентална медицина в Република България.

Правилата за добра медицинска практика на лекарите по дентална медицина, наричани по нататък за краткост "правилата", съдържат изискванията за своевременност, достъпност и качество на медицинската помощ, разработени на принципа на: професионална компетентност, комуникативни умения, етично поведение, достойно отношение към пациентите, умения за работа в екип.

ДОБРАТА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА В ДЕНТАЛНАТА МЕДИЦИНА СЕ ОСНОВАВА НА СЛЕДНИТЕ ПРАВИЛА: добронамереност и почтеност; повишаване на професионалните знания и клинични умения; акуратна документация за пациента; професионално ниво на общуване с пациентите и техните оторизирани родственици; конфиденциалността в отношенията лекар-пациент; създаване на възможност за "второ мнение" и отнасяне към друг специалист; поддържане на добри взаимоотношения с колегите; осъзната цена на грижите за здравето; недопускане на себеизтъкването и злоупотребата със заеманата лечебна позиция; активност в промоцията на здравето.

Съобразно тези правила лекарят по дентална медицина следва да: поставя грижата за пациентите на първо място, се отнася с пациентите учтиво и внимателно, зачита достойнството им и пази тайната на пациентите, изслушва и уважава позицията на пациентите, информира пациентите по разбираем за тях начин, зачита правото на пациентите да участват във вземането на решения относно тяхното лечение, развива и обновява професионалните си знания и умения, е запознат с границите на професионалната си компетентност, бъде почтен и внушаващ доверие, не разгласява поверителната информация; не допуска личните му възгледи да влияят на лечението, действа своевременно, за да предпази пациентите от рискове, породени от неспазване на правилата за добра медицинска практика, не се възползва от професионалната си позиция в отношенията си с пациентите, сътрудничи с колегите си в интерес на пациентите.

Правилата за добра медицинска практика на лекарите по дентална медицина определят неговото поведение при зачитане правата и достойнството на гражданите. Те трябва да предоставят възможно най-добрите дентални услуги независимо от пол, възраст, раса, религия, сексуална ориентация, начина на живот, социално състояние, здравословно състояние и инвалидност на пациента.

Добрата дентална практика включва: Адекватна преценка на състоянието на пациента; провеждане и планиране на изследвания и лечение, когато е необходимо; насочване на пациента към друг дентален лекар, ако се налага.

В практиката си лекарят по дентална медицина трябва да: Преценява и не излиза извън рамките на собствената си професионална компетентност и при необходимост да търси колегиална помощ; компетентно диагностицира, провежда или насочва за лечение; води ясна, коректна, четлива, актуална медицинска документация за пациента; информира подробно колегите, когато провежда съвместно лечение на пациента; полага необходимите грижи за облекчаване на болката; предписва лекарства и извършва лечебна дейност, само ако разполага с необходимата информация за здравното състояние на пациента и неговите здравни потребности; препоръчва на

пациентите изследвания и лечение, които са най-подходящите за тях; съхранява документацията на пациента на подходящ информационен носител.

Лекарят по дентална медицина, ако осъзнава, че способността му да лекува пациентите качествено и безопасно е сериозно компрометирана (поради недостатъчно оборудване или други причини), трябва да отстрани проблема при възможност. Ако не може да се справи сам, трябва да се обърне към подходящата институция или колега - дентален лекар.

Провежданите или организирани от лекаря по дентална медицина диагностика и лечение, трябва да се основават на негова задълбочена клинична преценка за нуждите на пациента и очакваната ефективност на лечението.

Преценката на лекаря по дентална медицина не трябва да се влияе от личните му разбирания за начина на живот, расата, пола, възрастта, културата, вярата, сексуалната ориентация, работоспособността, социалния или икономически статус на пациента.

Не трябва да се отказва или забавя лечение, поради убеждение от не медицински характер.

Същият не трябва да отказва лечение поради страх за собствената личност по медицински показания, а да се вземат необходимите предпазителни мерки.

ПОДДЪРЖАНЕ НА ДОБРА ДЕНТАЛНА ПРАКТИКА

През целия си професионален стаж лекарят трябва да поддържа и обновява своите знания и умения, чрез продължаващо обучение и другите форми на квалификация.

Лекарите по дентална медицина трябва да участват в мониториране, поддържане и повишаване качеството на своите дейности.

Част от дейностите на лекаря по дентална медицина са тясно свързани с определени закони или институции. Затова е необходимо също да познава добре съответните нормативни документи.

Когато законови или други нормативни изисквания го налагат, съвместно с партниращи органи и организации, с цел поддържане на добра дентална практика могат да се разработят правила и ръководство, които да съдържат показатели и критерии за съвременност, достатъчност и качество на денталните услуги и национални стоматологични стандарти. Своевременността на извънболничната помощ ще се оценява с измерителя "време". Достатъчността на извънболничната помощ ще се оценява посредством ефективността на основните единици стоматологични дейности. Качеството на извънболничната помощ ще се представя и оценява чрез количествените отношения и експертни показатели на отделните основни завършени дейности.

ПРЕПОДАВАНЕ И ОБУЧЕНИЕ, ПРЕЦЕНЯВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ

Лекарят по дентална медицина е поел отговорността да преподава, трябва да развие умения, манталитет и маниер на работа, съответстващи на компетентността на преподавател, както и да се увери, че студентите и обучаващите се лекари са правилно насочвани.

Лекарите по дентална медицина могат при упълномощаване от договорен партньор да оценяват и да дават преценка за работата на свои колеги при условие, че имат нужните за тази дейност компетенции. Те трябва да докажат, когато е необходимо, че в оценката и преценките си се ръководят от общоприети и утвърдени методи без допускане на субективизъм.

При даване на препоръки за колеги лекарите по дентална медицина трябва да бъдат честни и обективни и да са в състояние да докажат твърденията си. Препоръката трябва да включва цялата налична информация относно компетентността, дейността и поведението на колегата.

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ПАЦИЕНТИТЕ

Лекарят по дентална медицина трябва да се отнася към информацията за пациентите като към поверителна такава при спазване на нормативните изисквания. Предоставянето ѝ на трета страна се осъществява след писмено съгласие на пациента или негов роднина или наставник, ако същият не е в състояние да прецени.

В случаите, когато тази поверителна информация се изисква по съдебен или друг законов път, това би могло да стане без писменото съгласие на пациента, но е за предпочитане същият да бъде уведомен.

При използване на информация за пациента с цел научно изследване, публикация, представяне на конференции трябва да се заличат всички данни, които биха могли да разкрият самоличността на пациента.

При обсъждането на клинични случаи между колеги, назоваването по име на пациентите също е неприемливо.

Лекарят по дентална медицина трябва да зачита правото на пациентите да бъдат активно включвани при взимане на решение относно диагностиката и лечението им и да взима от тях информирано съгласие за лечението им.

За да установи доверие от страна на пациентите, лекарят по дентална медицина трябва да: бъде учтив, деликатен и честен, зачита правото на тайна и достойнството на пациента, зачита правото на пациентите да откажат предлаганите от него процедури или начин на лечение, зачита правото на пациента на “второ или друго мнение”, бъде достъпен за пациентите в съответствие с реда в неговото лечебно заведение.

Лекарят по дентална медицина не трябва да допуска личните му чувства да подронят доверието на пациентите в него. Той не трябва да се възползва от професионалната си позиция, за извънпрофесионални отношения с пациентите си.

Добрата комуникация между Лекар и Пациенти включва: изслушване на пациентите и зачитане на гледната им точка и убеждения, предоставяне на изискваната от пациентите или необходима им информация за тяхното състояние, лечение и прогноза, по разбираем за пациентите начин.

Ако пациент, когото лекарят по дентална практика лекува, бъде увреден, трябва незабавно, да се коригира случилото се, да се обясни подробно и бързо на пациента какво се е случило и очакваните краткосрочни и дългосрочни последствия. Същият трябва да предложи извинение или компенсация. При децата, обясненията трябва да се дават на носителите на родителските права и на детето по подходящ начин.

В случай на медицинско усложнение на състоянието на пациента по вина на лекаря по дентална медицина същият трябва да реагира съгласно разпоредбите на законите и подзаконовите нормативни актове.

Лекарят по дентална медицина трябва да информира пациента, когато е взел решение да преустанови професионалните отношения помежду им.

ПРОФЕСИОНАЛНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ

Лекарят по дентална медицина трябва да предпазва пациентите от евентуални вреди, причинени от действията или здравословното състояние на друг колега или медицински специалист, включително заради злоупотреба с алкохол в рамките на Кодекса за професионална етика на стоматолозите. Безопасността на пациентите винаги е безусловен приоритет. Когато лекарят има такива съмнения/опасения относно здравето, поведението и професионалното представяне на колега, незабавно трябва да проучи проблема и да вземе мерки да предпази пациентите.

Лекарят по дентална медицина трябва да сподели при необходимост от професионално естество проблемите с: колега с повече опит, съсловната организация, държавните органи.

Подалите оплакване по повод грижите и лечението пациенти, имат право да получат компетентен отговор, който включва обяснение за случилото се, а когато е уместно и извинение. Оплакването не трябва да бъде повод за ограничаване на помощта и грижата, която се осигурява на този пациент.

При провеждане на разследване лекарят по дентална медицина трябва да окаже нужното съдействие за изясняване на случая. Само в случаи, когато неговите показания могат да доведат до криминално разследване срещу самия него, той има право да запази мълчание в рамките на законовите положения.

ПОЧТЕНОСТ

Лекарят по дентална медицина трябва да бъде почтен и точен при работа с медицинската документация, включително при описание на здравните услуги, които предоставя на пациентите.

За провеждането на всички клинични изпитания е задължително да има съответните разрешения. Грижата за сигурността и безопасността на пациентите, участващи в клиничните изпитания, е от първостепенно значение. Задължително условие е наличието на информирано съгласие на пациентите за участие в клиничните изпитания. Пациентът трябва да удостовери писмено своето доброволно съгласие за участие в клиничното изпитание.

Лекарите по дентална медицина трябва да информират пациентите за наличието на лични и/или финансови интереси във всяка структура, към която ги насочват за изследване и лечение.

Лекарите по дентална медицина са длъжни да действат винаги в най-добрия интерес на пациента и не бива да търсят или приемат облаги, които накърняват достойнството им.

В своята практика лекарите по дентална медицина трябва да предоставят възможно най-доброто качество на денталните услуги, независимо от лечебното заведение в което работят.

ЗДРАВЕТО НА ЛЕКАРЯ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА

Лекарите по дентална медицина не трябва да допускат тяхното здравословно състояние да поставя пациентите и/или колегите им в риск, като изхождат от Правилата за добра медицинска практика.